

FINANSUTSKOTTETS BETÄNKANDE nr 20/1976-77
med anledning av landskapsstyrelsens fram-
ställning till landstinget med förslag till
första tillägg till ordinarie årsstaten för
landskapet Åland under år 1977.

Landstinget har över ovannämnda framställningar nr 64 och 68/1976-77
inbegärt finansutskottet yttrande. Då vardera framställningarna berör
första ordinarie tilläggsbudgeten har de behandlats i samma betänkande.
Utskottet som i ärendet hört lantrådet Alarik Häggblom, finanschefen
Åke Bamberg, chefläkaren Peter Wahlberg och byråchefen Jarl Lindqvist
samt besökt Ålands hotell- och restaurangskola i Hotell Arkipelag och
där hört överingenjör Holger Östensson, verkställande direktören Erik
Janzon samt såsom representanter för skolans direktion, köpmannen Sven
Lemberg och byråchefen Jan-Erik Enestam, får anföra följande.

Prioriteringen av större investeringsanslag.

Landskapsstyrelsen har i budgetframställningen även redogjort för den
planerade tidsföljden för de större investeringar som rör laxodlings-
anstalten, Vårdöbroprojektet och slutetappen av Projekt -77 (land-
skapsmuseet och lantrådets ämbetsbostad), vilka samtidigt ingår såsom
en del av den i landskapsstyrelsens meddelande nr 2/1976-77 till lands-
tinget överlämnade femårsplanen. Då långtidsplanen fordrar ytterligare
beredning i utskottet innan betänkande däröver kan avges, har finansut-
skottet, som anser att frågan om de nämnda större investeringarna utan
olägenheter kan behandlas fristående från femårsplanen, även beslutat
uttala sig om dessa i detta betänkande. Såvitt det rör dessa investe-
ringsanslag anser finansutskottet, att ett förverkligande av projekten
under föreslagna tidsperioder på ett avgörande sätt skulle trygga sys-
selsättningen inom byggnadssektorn inför den enligt alla bedömningar
mycket kraftiga nedgången instundande höst. Även övriga i framställ-
ningen åberopade motiv talar för landskapsstyrelsens förslag som så-
lunda i sin helhet omfattats av finansutskottet.

Detaljmotivering.

23.23.74

Omändringsarbeten i fastigheten (r).

Normal avskrivningstid för nattklubbsinventarier anses vara
3-5 år beroende på standard och besöksfrekvens. Nattklubben
vid Hotell Arkipelag anses också nu vara ur inventarie-
synpunkt nedsliten och fordra förnyelse. Möjligheterna att

utöka platsantalet är också goda då hittills outnyttjade till lokaliteterna anslutna utrymmen fördelaktigt kunde utnyttjas. Förslaget till ombyggnad och förstoring av lokalen skulle kunna ge förhöjd standard och servicenivå och samtidigt förbättra anläggningens lönsamhet, varför landskapsstyrelsens framställning i frågan omfattats av utskottets majoritet medan ledamoten Knut Mattsson reserverat sig mot förslaget.

24.03.88

Inköp av jordområden (r).

Utskottet som anser att ett omfattande av landskapsstyrelsens förslag till disponering av anslaget för inköp av särskild tomt för lantrådets bostad i detta skede vore förhastat föreslår att frågan lämnas öppen tillsvidare då eventuellt andra lösningar för lantrådsbostad och representationsvåning först borde undersökas.

25.10.74

Om- och tillbyggnad av köksavdelningen (r).

Utskottet omfattar intentionerna att projektera köksavdelningen så att den medger viss utökning av kapaciteten i framtiden utan att dimensioneringen i dag tar sikte på att betjäna en ev. i närheten av sjukhuset förlagd hälso-central. Enligt utskottets uppfattning är hälsocentralens placering en separat fråga, som inte bör få inverka på nu planerad ombyggnad som i sådant fall, enligt utskottets bedömning, måste planeras från början.

26.24.51

Landskapsandel och -understöd för medborgar- och arbetar-institut (f).

I framställningen anges att verksamheten genom anslaget avses bibehållas på 1976 års nivå. Enligt medborgarinstitutets egen budget förutsätter verksamheten under hösten större anslag än vad som nu budgeterats såsom landskapsandel under 1977. Utskottet som i detta avseende efterlyser en bättre samordning mellan berörda instanser för att medborgarinstitutets verksamhet inte skall äventyras har i detta skede icke funnit anledning till ändring av upptaget förslagsanslag.

27.05.21

Landskapsunderstöd för hindrande av arbetslösheten (f).

För att inför hotande sysselsättningssvårigheter tillförsäkra arbetskraftsmyndigheterna tillräckliga anslag för

det i landskapsstyrelsens motivering nämnda utökade användningsområdet i form av sysselsättningsstöd föreslås att anslaget höjes med 200.000 mark.

28.02.77

Vägbyggnads- och vägförbättringsarbeten på fasta Åland (r).

Utskottets majoritet har omfattat förslaget om upptagande av 1,3 milj. mark ^{för östra utfarten} / varav 900.000 mark skulle disponeras för vägavsnittets norra del, medan användningen av 400.000 mark är beroende på trafiklösningen vid den s.k. rökerikorsningen. Utskottet förutsätter härvid, att landskapsstyrelsen, senast när anslag äskas för och planerna förelägges beträffande den s.k. rökerikorsningen, även presenterar en plan för förverkligande av den s.k. Dalbergsleden och dess anslutning till Godbyvägen samt likaså framlägger förslag till slutlig sträckning av vägen Mariehamn-Godby. Byggandet av utfartens norra avsnitt och anslutning till Godbyvägen bör ske så att den inte binder den fortsatta vägdragningen i övrigt.

Utskottet vill ytterligare nu framhålla, att i långtidsplanen för 1977-81 kommer att föreslås anslag för påbörjande av ombyggnad av vägen Mariehamn-Godby och plan för förverkligandet och finansieringen av Dalbergsleden. Ledamoten Mattsson har icke omfattat utskottets ställningstagande.

I den ändrade sifferbudgeten har det i framställningen nr 68/1976-77 föreslagna tillägget inarbetats.

Med hänvisning till det ovensagda får utskottet vördsamt föreslå

att Landstinget måtte antaga landskapsstyrelsens förslag till första tillägg till ordinarie årsstaten för landskapet Åland under år 1977 med följande ändringar samt bemyndiga landskapsstyrelsen att upptaga för budgetens förverkligande erforderliga lån.

INKOMSTER.Avdelning 14.

	landskaps-	finansut-
	styrelsens	skottets
	förslag	förslag
<u>14. FINANSIERINGSINKOMSTER</u>	<u>6.768.132</u>	<u>6.968.132</u>
01. AVRÄKNINGS- OCH FINANSIERINGSINKOMSTER	<u>6.768.132</u>	<u>6.968.132</u>
03. Förskott på statsanslag för skatte-		
finansiell utjämnig	6.768.132	6.968.132
Inkomsternas totalbelopp	6.768.132	6.968.132

UTGIFTER.

<u>26. UTBILDNINGSAVDELNINGENS FÖRVALTNINGSOMRÅDE</u>	<u>644.500</u>	<u>644.500</u>
<u>Allmänna byrån och skobyran.</u>		
22. LANDSKAPETS ÖVRIGA LÄROANSTALTER	<u>4.500</u>	<u>4.500</u>
36. Landskapsunderstöd åt Ålands handels-		
läroverk (f)	4.500	4.500
<u>27. NÄRINGSÄVDELNINGENS FÖRVALTNINGSOMRÅDE</u>	<u>4.095.000</u>	<u>4.295.000</u>
<u>Allmänna byrån.</u>		
05. SYSSELSÄTTNINGENS FRÄMJANDE	2.000.000	2.200.000
21. Landskapsunderstöd för hindrande av		
arbetslösheten (f)	-	200.000
Utgifternas totalbelopp	6.768.132	6.968.132

Mariehamn den 13 maj 1977.

På finansutskottets vägnar:

Klas Eklund
ordförande

Henrik Gustafsson
sekreterare.

Närvarande i utskottet: ordföranden Eklund, viceordföranden Olof Jansson samt ledamöterna Torvald Söderlund, Mattsson och Wiklöf.

R e s e r v a t i o n

Undertecknad, som, vid finansutskottets behandling av landskapsstyrelsens framställning till landstinget med förslag till första tillägg till ordinarie årsstaten för landskapet Åland under år 1977, inte kunnat omfatta utskottets beslut vad beträffar 23.23.74 och 28.02.77 får i sak framföra följande.

23.23.74 Då Åland av ålandsdelegationen och presidenten beviljades ett extraordinarie anslag för uppförande av ett turisthotell (Arkipelag) framfördes som en viktig målsättning att Åland skall få en högklassig turistanläggning som skall kunna tjäna som förebild för privata investeringar inom turismen. Landstinget har även omfattat en målsättning att man, för att förlänga turistsäsongen, skall satsa på att göra Åland till en kongressort. Det är väl helt naturligt, att Arkipelag har en viktig funktion att fylla, då det gäller att nå det målet. Vid sidan av den svenska och finska kongressmarknaden borde Åland även säljas på den internationella marknaden, detta för att på lång sikt tvingas att upprätthålla en hög standard, vilket internationell kongresspublik kräver. En sådan standard gör Åland även mera konkurrenskraftigt på den svenska och finska marknaden. Det förefaller nu som om man från landskapsstyrelsens och hotell- och restaurangskolans sida skulle ha glömt detta långsiktiga mål och i stället går in för att vidta åtgärder, som på kort sikt möjligen kan ge en bättre avkastning. En förstoring av nattklubben betraktar jag som en sådan åtgärd. Landskapsstyrelsens enda motiv i framställningen är även att öka intäkterna. Ett dylikt synsätt kan knappast leda till förutnämnda mål, vilket måste anses negativt. I stället ger man sig in på att från samhällets sida konkurrera om den åländska marknaden med det privata näringslivet. Centern kan inte stillastående åse denna utveckling. Landstinget har redan beviljat pengar att upprusta nattklubben. Nästa steg måste vara att avhjälpa de brister, som försvårar för landskapet att använda Arkipelag som medel för att nå uppställda mål.

Sålunda vore t.ex. en investering i ytterligare hotellrum acceptabel. Först av allt borde man uppgöra en långsiktig plan för hotellets användning som säljobjekt på en internationell kongressmarknad. Med anledning av ovanstående föreslår undertecknad, att anslaget 340.000 mark under mom. 23.23.74 strykes ur budgeten samt att landstinget hemställer hos landskapsstyrelsen att till landstinget inkomma med en långsiktigsplan, huru man avser att använda Arkipelag som medel för att uppnå tidigare relaterade mål.

28.02.77. Undertecknad anser det felaktigt att bevilja pengar till en del av ett projekt utan att samtidigt veta, hur de övriga delarna av projektet skall lösas. I föreliggande fall består hela projektet av Färjsundsbron - vägen genom Godby - den s.k. Godbyvägen - infarten till Mariehamn - väg till Mariehamns västra hamn. Hela detta projekt är en landskapets angelägenhet och bör i princip bekostas av landskapet. Alla delar av projektet måste väl i princip anses lika viktiga med undantag för Färjsundsbron som absolut borde ges första prioritetsordning. Undertecknad kan därför inte acceptera att landskapsstyrelsen nu för fram en vägstump, som i och för sig inte kan åstadkomma någon förbättring av rådande trafiksituation, i stället för t.ex. nyssnämnda bro. Lika litet kan man acceptera att landskapsstyrelsen i finansplanen för åren 1977 - 1981 inte medtar vare sig förbättring av Godbyvägen eller nedfarten genom staden till västra hamnen. Undertecknad anser detta som en svår miss och blir direkt bestört då landskapsstyrelsens vägingenjör anser att Godbyvägen inte kan byggas inom en 10-års period. Undertecknad anser att Godbyvägen med nuvarande trafikintensitet inte fyller måttet för en huvudväg, varför en förbättring av nuvarande väg kan anses nödvändig och bör åtgärdas inom kommande 5-årsperiod. Likaså anser undertecknad, att problemet att få den tunga trafiken till västra hamnen bör ges samma prioritet. Ett krav som måste ställas är att få hela projektet in i landskapets 5-årsplan. Projektet är av den viktighetsgrad att det bör få denna prioritet. Ett annat krav är att ingen del av projektet byggs innan plan föreligger för hela projektet och berörda kommuner getts tillfälle att yttra sig däröver. Om man går den väg som nu landskapsstyrelsen föreslår och majoriteten av finansutskottet godkänner, finns uppenbar risk för att man omöjliggör framtida lösningar av projektets övriga delar, vilka kan anses nödvändiga vid fingranskning av vägplanerna. Speciellt Jomala kommun, som berörs direkt av nu planerad väg borde få uttala sig över den slutliga sträckningen av Godbyvägen genom Jomala. Det måste anses fatalt om man nu genom ett landstingsbeslut med anledning av infarten till Mariehamn mer eller mindre omöjliggör en framtida lösning av Godbyvägens sträckning enligt kommunens och befolkningens önskemål. Enda sättet att undvika fatala misstag i den framtida lösningen av ovan relaterade vägprojekt är, att landskapsstyrelsen låter utarbeta vägplaner för samtliga delprojekt från Färjsundsbron till Mariehamns västra hamn och förankra dessa planer hos berörda kommuner och befolkningen. Under den tid det åtgär att få fram sådana vägplaner torde alla kunna vara eniga om att man kan använda den nuvarande vägsträckningen förutom att man förlänger den färdigbyggda vägen fram till rökerikorsningen och där vidtar nödiga åtgärder. Med anledning av ovanstående föreslår undertecknad att anslaget 1.300.000 mark under moment

28.02.77 reserveras för vägprojektet Färjsundsbro - Mariehamns västra hamn samt att landstinget hemställer hos landskapsstyrelsen att uppgöra planer för samtliga delprojekt och för dessa inhämta berörda kommuners utlåtande.

Mariehamn den 13 maj 1977.

Knut Mattsson.